

ПОЛОЖЕННЯ
про відомчі почесні відзнаки
Національної академії мистецтв України
(зі змінами)

1. Загальні положення

1.1. Відомчі почесні відзнаки НАМ України (далі – почесні відзнаки) є формою відзначення громадян з метою заохочення діячів художньої культури, науки про мистецтво і культуру за створення наукових праць і мистецьких творів, які стали національним надбанням, за особисті заслуги у науковій, творчій і громадській мистецькій діяльності, для відзначення колективів мистецьких установ, закладів мистецької освіти та громадських об'єднань, музеїв – за внесок у збагачення українського мистецтва і культури, зокрема активність у меценатській діяльності.

1.2. Видами почесних відзнак є:

- Орден Мистецтв НАМ України трьох ступенів;
- Велика Золота медаль НАМ України;
- Велика Срібна медаль НАМ України;
- Золота медаль НАМ України;
- Срібна медаль НАМ України;
- Відзнака Президії НАМ України;
- Почесний диплом НАМ України;
- Премія Національної академії мистецтв України імені Олександра Федорука з мистецтвознавства.

Вищою відзнакою Академії є перший ступінь Ордена Мистецтв НАМ України.

Як правило, відзначення відбувається починаючи від Почесного диплома до Ордена Мистецтв НАМ України.

1.3. Почесними відзнаками можуть бути відзначені громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

1.4. Відзначення відомчими почесними відзнаками здійснюється постановою Президії НАМ України, для Почесного диплома – постановою Президії НАМ України або наказом президента НАМ України.

1.5. Подання про відзначення вносять: президент, віцепрезиденти, головний учений секретар, академіки-секретарі відділень НАМ України, вчені ради науково-дослідних інститутів НАМ України, заклади мистецтва і культури

державної і приватної форм власності, творчі спілки, громадські об'єднання й організації.

2. Орден Мистецтв НАМ України

2.1. Орденом Мистецтв НАМ України (далі – Орден) відзначаються науковці, митці, колективи мистецьких установ, заклади освіти та громадські об'єднання за виключні мистецькі і наукові досягнення, за виключний внесок у розвиток і збагачення українського мистецтва і культури, їхньої популяризації та поширення в світі, зокрема в меценатській діяльності.

Орден Мистецтв має три ступені:

- Орден Мистецтв НАМ України I ступеня,
- Орден Мистецтв НАМ України II ступеня,
- Орден Мистецтв НАМ України III ступеня.

Вищим ступенем ордена є I ступінь. Відзначення Орденом громадян України, як правило, здійснюється послідовно, починаючи з III ступеня.

Орденом можуть бути відзначені іноземні громадяни й особи без громадянства:

– Орденом Мистецтв НАМ України I ступеня – глави держав, керівники урядів і парламентів, міністри суверенних держав, видатні діячі мистецтва і культури, науковці;

– Орденом Мистецтв НАМ України II ступеня – заступники керівників урядів і парламентів, міністри та керівники інших центральних органів виконавчої влади, посли іноземних держав в Україні, видатні діячі мистецтва і культури, науковці;

– Орденом Мистецтв НАМ України III ступеня – державні, політичні, громадські діячі, видатні митці, науковці, бізнесмени, меценати та інші особи.

2.2. Відзначений Орденом іменується кавалером Ордена Мистецтв Національної академії мистецтв України.

2.3. Клопотання про відзначення Орденом порушується, як правило, радою Ордена¹, а також відповідно до п. 1.5 цього Положення.

Одночасно з клопотанням про відзначення Орденом Мистецтв, як правило, подаються такі документи (в електронному вигляді та в роздруківці):

- творча характеристика;
- відомості про автора / авторів із зазначенням місця роботи, посади, наявності почесних і вчених звань, наукових ступенів, лауреатства національних, державних та інших премій тощо;
- коротка анотація до наукової праці чи художнього твору;
- кольорові фотографії твору / творів розміром 18 × 24 см, слайди, сканування та інші форми фіксації зображень. Для друкованих праць обов'язково подається примірник видання, який, у разі відзначення,

¹ Чинна відповідно до абзаців 2–7 п. 2 Положення про нагородження нагрудним знаком «Орден Мистецтв», затвердженого постановою Президії НАМ України від 03.09.2019 № 8/48-09.

залишається у відділі науково-координаційної діяльності та інформації НАМ України;

– рецензія / рецензії на наукові / творчі праці (за наявності).

2.4. Особі, відзначеній Орденом, вручається нагрудний знак Ордена та посвідчення, зразок якого затверджується президентом НАМ України.

2.5. Знак Ордена носять на грудях справа нижче державних нагород.

2.6. Вручення Ордена проводиться в урочистій обстановці, як правило, президентом НАМ України або за його дорученням членом Президії НАМ України.

2.7. Про відзначення Орденом у трудовій книжці кавалера може бути зроблений відповідний запис.

2.8. У разі втрати / псування знака та посвідчення дублікати, як правило, не видаються. Як виняток вони можуть бути видані за рішенням Президії НАМ України у випадках втрати внаслідок обставин, коли відзначений не міг запобігти цьому.

2.9. Позбавлення Ордена здійснюється на підставі постанови Президії НАМ України за вчинки, несумісні з принципами моралі. Знак Ордена з посвідченням, що належали особі, позбавленій відзнаки, підлягають поверненню до апарату Президії НАМ України.

2.10. Знаки Ордена виготовляються методом литва та штампування. Знак складається з підвіски та колодки. Центральною частиною знака є коло, на дужці якого по краю розміщено напис латиною: «Per artem – ad victoriam» («Через мистецтво – до перемоги»), в центрі логотип НАМ України. Під написом на дужці емаль білого кольору, під логотипом – синього кольору. Основою знаку є штампована восьмикутна зірка з вензелями, виготовленими методом литва. Підвіску виготовлено в три деталі, діаметр 50 мм. Підвіска за допомогою вушка та кільця з'єднана з колодкою прямокутної форми. Усі зображення і написи рельєфні. Знак і вензеля Ордену I ступеня вкриті гальванічним золотом, знак Ордену II ступеня вкритий гальванічним сріблом, вензеля – гальванічним золотом, знак Ордену I і вензеля III ступеня вкриті гальванічним сріблом. Колодка вкрита емаллю темно-синього кольору. Розмір колодки: 30 × 20 мм.

Орден вручається в футлярі з посвідченням, зразки яких затверджує президент НАМ України.

3. Велика Золота та Велика Срібна медалі НАМ України

3.1. Великою Золотою медаллю (далі – Велика медаль) відзначаються науковці, митці, колективи мистецьких установ, заклади освіти та громадські об'єднання за конкретні визначні наукові та мистецькі досягнення. Великою Срібною медаллю (далі – Велика медаль) відзначаються митці, науковці, колективи мистецьких установ, заклади вищої освіти та громадські об'єднання за конкретні визначні наукові та творчі досягнення.

3.2. Великою медаллю відзначаються, як правило, громадяни України за особистий внесок в одній зі сфер діяльності, зазначених у п. 1.1 цього Положення. Великою медаллю також можуть відзначуватися юридичні і фізичні особи за помітну меценатську діяльність.

3.3. На здобуття Великої медалі можуть висуватися як окремі наукові праці, мистецькі твори (мистецькі проєкти), так і серії наукових і мистецьких робіт (проєктів), колективні праці, створені за останні п'ять років, які здобули широке громадське визнання й отримали розголос серед мистецької громадськості.

3.4. Великою медаллю можуть відзначуватися іноземні громадяни та особи без громадянства, наукові й творчі здобутки яких відповідають вимогам, викладеним у п. 1.1 цього Положення.

3.5. Клопотання про відзначення Великою медаллю здійснюється відповідно до п. 1.5 цього Положення.

Одночасно з клопотанням про відзначення Великою медаллю, як правило, подаються такі документи (в електронному вигляді та в роздруківці):

- творча характеристика;
- відомості про автора / авторів із зазначенням місця роботи, посади, наявності почесних і вчених звань, наукових ступенів, лауреатства національних, державних та інших премій тощо;
- коротка анотація до наукової праці чи художнього твору;
- кольорові фотографії твору / творів розміром 18 × 24 см, слайди, сканування та інші форми фіксації зображень. Для друкованих праць обов'язково подається примірник видання, який, у разі відзначення, залишається у відділі науково-координаційної діяльності та інформації НАМ України;
- рецензія / рецензії на наукові / творчі праці (за наявності).

3.6. Подання про відзначення Великою медаллю вносяться до Президії НАМ України впродовж року.

3.7. Наукові праці та художні твори, що були удостоєні національних і державних премій України та твори, які вже були відзначені Великою медаллю, повторно на відзнаки не висувуються.

3.8. Президія НАМ України розглядає подання по кандидатурах, поданих до відзначення, обговорює їх і ухвалює рішення. Про відзначення Великою медаллю приймається постанова Президії НАМ України.

3.9. Вручення Великої медалі проводиться в урочистій обстановці, як правило, президентом НАМ України або за його дорученням членом Президії НАМ України.

3.10. У разі втрати / псування знака Великої медалі, його розетки та посвідчення дублікати, як правило, не видаються. Як виняток вони можуть бути видані за рішенням Президії НАМ України у випадках втрати внаслідок обставин, коли відзначений не міг запобігти цьому.

3.11. Позбавлення Великої медалі здійснюється на підставі постанови Президії НАМ України за вчинки, несумісні з принципами моралі. Знак Великої

медалі та його розетка разом із посвідченням, що належали особі, позбавленій відзнаки, підлягають поверненню до апарату Президії НАМ України.

3.12. Велика медаль виготовляється методом штампування, має діаметр 60 мм. На аверсі зображено напис «Національна академія мистецтв України» та логотип НАМ України; на реверсі зображені музи мистецтв і рік заснування Академії: MCMXCVI (1996). Великі медалі виготовлені з покриттям гальванічним золотом та гальванічним сріблом. Розетки Великої медалі, що мають діаметр 12 мм, виготовлені методом штампування з покриттям холодною емаллю (малиновий колір для Великої Золотої медалі, ультрамариновий колір для Великої Срібної медалі) та накладанням логотипу НАМ України.

Велика медаль вручається в футлярі з посвідченням, зразки яких затверджує президент НАМ України.

4. Золота та Срібна медалі НАМ України

4.1. Золотою медаллю (далі – Медаль) відзначаються науковці, митці, колективи мистецьких установ, заклади освіти та громадські об'єднання за значні наукові і мистецькі досягнення. Срібною медаллю (далі – Медаль) відзначаються митці, науковці, колективи мистецьких установ, заклади вищої освіти та громадські об'єднання за помітні наукові та творчі досягнення.

4.2. Медаллю відзначаються, як правило, громадяни України за особистий внесок в одну зі сфер діяльності, зазначених у п. 1.1 цього Положення, а також у зв'язку з ювілейними датами. Медаллю також можуть відзначуватися юридичні і фізичні особи за вагому меценатську діяльність, активну участь у репрезентаційній діяльності Академії, амбасадори НАМ України та позаштатні радники президента Академії.

4.3. З метою підтримки обдарованої наукової та творчої молоді Медаллю можуть відзначатися випускники закладів вищої та середньої освіти за дипломні роботи внаслідок проведення творчої акції «Мистецтво молодих» та інших молодіжних акцій, пов'язаних з культурою та мистецтвом.

4.4. На здобуття Медалі можуть висуватися як окремі науковці праці та мистецькі твори, так і серії наукових і мистецьких робіт, колективні праці, створені за останні п'ять років, що здобули широке громадське визнання й отримали розголос серед мистецької громадськості.

4.5. Медаллю можуть відзначуватися іноземні громадяни та особи без громадянства, наукові й творчі здобутки яких відповідають вимогам, викладеним у п. 1.1 цього Положення.

4.6. До Медалі видається посвідчення.

4.7. Кількість відзначених Медаллю внаслідок перемог в акції «Мистецтво молодих» щоразу встановлюється президентом НАМ України.

4.8. Клопотання про відзначення Медаллю здійснюється відповідно до п. 1.5 цього Положення.

Одночасно з клопотанням про відзначення Медаллю, як правило, подаються такі документи (в електронному та друкованому вигляді):

- творча характеристика;
- коротка анотація до наукової праці чи художнього твору;
- рецензія / рецензії на наукові / творчі праці (за наявності).

4.9. Подання про відзначення Медаллю вносяться до Президії НАМ України впродовж року.

4.10. Подання про відзначення Медаллю внаслідок творчої акції «Мистецтво молодих» вноситься відповідним відділенням разом із висновками журі акції під час її проведення.

4.11. Наукові праці та художні твори, що були удостоєні національних і державних премій України та твори, які вже були відзначені нагородами НАМ України, повторно не висуваються.

4.12. Президія НАМ України розглядає подання по кандидатурах, запропонованих до відзначення, обговорює їх і ухвалює відповідне рішення. Про відзначення Медаллю приймається постанова Президії НАМ України.

4.13. Вручення Медалі проводиться в урочистій обстановці, як правило, президентом НАМ України або за його дорученням членом Президії НАМ України.

4.14. У разі втрати / псування знака Медалі та посвідчення дублікати, як правило, не видаються. Як виняток вони можуть бути видані за рішенням Президії НАМ України у випадках втрати внаслідок обставин, коли відзначений не міг запобігти цьому.

4.15. Позбавлення Медалі здійснюється на підставі постанови Президії НАМ України за вчинки, несумісні з принципами моралі. Знак Медалі разом із посвідченням, що належали особі, позбавленій відзнаки, підлягають поверненню до апарату Президії НАМ України.

4.16. Медаль виготовляється методом штампування, має діаметр 50 мм. На аверсі розміщено логотип НАМ України на напис «Золота медаль» / «Срібна медаль»; на реверсі зображено музи мистецтв і напис «Академія мистецтв України». Медалі виготовлені з покриттям гальванічним золотом та гальванічним сріблом.

Медаль вручається в футлярі з посвідченням, зразки яких затверджує президент НАМ України.

5. Відзнака Президії НАМ України

5.1. Відзнакою Президії НАМ України (далі – Відзнака Президії) відзначаються науковці, митці, діячі культури за наукові та мистецькі досягнення, а також адміністративні та господарські співробітники НАМ України за багаторічну (понад 10 років) плідну працю в системі НАМ України.

5.2. Відзнакою Президії відзначаються, як правило, громадяни України за особистий внесок в одній із сфер діяльності, зазначених у п. 1.1 цього Положення.

5.3. Відзнакою Президії можуть відзначатися іноземні громадяни й особи без громадянства, здобутки яких відповідають вимогам, викладеним у п. 1.1 цього Положення.

5.4. Клопотання про відзначення Відзнакою Президії здійснюється відповідно до п. 1.5 цього Положення.

Водночас із клопотанням про відзначення Відзнакою Президії, як правило, може бути подана характеристика нагороджуваного.

5.5. Подання про відзначення Відзнакою Президії вносяться до Президії НАМ України впродовж року. Рішення про відзначення Відзнакою Президії оформлюється постановою Президії НАМ України.

5.6. Відзнаку Президії носять на грудях справа за державними нагородами України та усіма іншими відзнаками.

5.7. Вручення Відзнаки Президії проводиться в урочистій обстановці, як правило, президентом НАМ України або за його дорученням членом Президії НАМ України.

5.8. У разі втрати Відзнаки Президії дублікат не видається.

5.9. Позбавлення Відзнаки Президії здійснюється на підставі постанови Президії НАМ України за вчинки, несумісні з принципами моралі. Відзнака Президії, що належала особі, позбавленій відзнаки, підлягає поверненню до апарату Президії НАМ України.

5.10. Знак Відзнаки Президії виготовляється методом штампування, має форму кола (медалі) зі вписаною в нього орнаментальною композицією за мотивами малюнку Василя Кричевського «Пегас». Зображення рельєфні. Діаметр медалі – 25 мм. Зворотний бік медалі плоский, має напис «ВІДЗНАКА ПРЕЗИДІЇ Національної академії мистецтв України» та номером. Медаль за допомогою кільця з вушком сполучається з прямокутною металевою колодкою, вкритою ультрамариною емаллю, із зображенням логотипу Академії. Розмір колодки: 25 × 17 мм. На зворотному боці колодки – застібка для прикріплення Відзнаки Президії до одягу.

Відзнака Президії вручається в футлярі з посвідченням, зразки яких затверджує президент НАМ України.

5.11. Для установ, організацій, творчих колективів Відзнака Президії оформлюється у вигляді друкованого зображення формату 29,7 × 42 см вертикальної орієнтації, вручається в рамці зі склом / пластиком. Форму Відзнаки Президії для установ, організацій, творчих колективів затверджує президент НАМ України.

6. Почесний диплом НАМ України

6.1. Почесним дипломом НАМ України (далі – Диплом) відзначаються науковці, митці, колективи мистецьких установ, навчальні заклади та громадські організації за наукові та мистецькі досягнення.

6.2. Дипломом відзначаються, як правило, громадяни України за особистий внесок в одну із сфер діяльності, зазначених у п. 1.1 цього Положення. З метою підтримки обдарованої наукової та творчої молоді Дипломом можуть відзначатися випускники закладів вищої та середньої мистецької освіти за дипломні роботи внаслідок проведення творчої акції «Мистецтво молодих» та інших молодіжних акцій, пов'язаних з культурою та мистецтвом.

6.3. На відзначення Дипломом можуть висуватися як окремі наукові праці та мистецькі твори (проекти), так і серії наукових і мистецьких робіт (проектів), колективні праці, що здобули громадське визнання, отримали розголос серед мистецької громадськості.

6.4. Дипломом можуть відзначатися іноземні громадяни й особи без громадянства, наукові та творчі здобутки яких відповідають вимогам, викладеним у п. 1.1 цього Положення.

6.5. Кількість відзначених Дипломом внаслідок перемог в акції «Мистецтво молодих» щоразу встановлює президент НАМ України.

6.6. Клопотання про відзначення Дипломом здійснюється відповідно до п. 1.5 цього Положення.

Одночасно з клопотанням про відзначення Дипломом, як правило, можуть бути подані такі документи (в електронному і друкованому вигляді):

- творча характеристика;
- коротка анотація до наукової праці чи художнього твору (проекту);

6.7. Подання про відзначення Дипломом вносяться до Президії НАМ України впродовж року.

6.8. Подання про відзначення Дипломом внаслідок творчої акції «Мистецтво молодих» вноситься відповідним відділенням разом із висновками журі акції під час її проведення.

6.9. Рішення про відзначення Дипломом оформлюється постановою Президії НАМ України або наказом президента Академії.

6.10. Вручення Диплому проводиться в урочистій обстановці, як правило, президентом НАМ України або за його дорученням членом Президії НАМ України.

6.11. У разі втрати Диплому дублікат не видається.

6.12. Позбавлення Диплому здійснюється на підставі постанови Президії НАМ України за вчинки, несумісні з принципами моралі. Диплом, що належав особі, позбавленій відзнаки, підлягає поверненню до апарату Президії НАМ України.

6.13. Форму і зміст Диплому затверджує президент НАМ України.

7. Премія Національної академії мистецтв України імені Олександра Федорука з мистецтвознавства

7.1. Премія Національної академії мистецтв України імені Олександра Федорука з мистецтвознавства є відомчою відзнакою Академії, заснованою з метою підтримки та заохочення молодих науковців, які здійснюють наукові дослідження в галузі мистецтвознавства і культурології.

7.2. Умови подання на Премію та відзначення Премією регулюються Положенням про Премію Національної академії мистецтв України імені Олександра Федорука з мистецтвознавства, затвердженим Постановою Президії НАМ України від 18.06.2026 № 7/37-09.

8. Прикінцеві положення

8.1. Облік і реєстрацію нагороджених почесними відзнаками НАМ України здійснює відділ кадрів апарату Президії НАМ України.

8.2. Виготовлення знаків почесних відзнак і посвідчень до них здійснюється за рахунок репрезентаційних витрат Президії НАМ України або за рахунок спонсорської допомоги Академії з боку громадських організацій або завдяки благодійним коштам.

**Головний учений секретар
НАМ України, академік**

Олексій СКРИПНИК